

یک عکس، یک خاطره

پل نیومن و تام کروز در صحنه‌ای از فیلم «رنگ پول» - ۱۹۸۶

نودوپنج سال پیش در چنین روزی، برابر بیست و ششم ژانویه ۱۹۲۵ میلادی، پل نیومن، بازیگر آلمانی-مجارستانی تبار سینمای آمریکا در شهر کلیولند ایالت اوهایو به دنیا آمد. فیلم‌های «کسی آن بالا من را دوست دارد»، «تیرانداز چپ دست»، «گرچه روی شیروانی داغ»، «بیلیارد باز»، «مرد»، «لوک خوش دست»، «بوج کسیدی و ساندنس کید»، «آسمان‌خراش جهنمی»، «نیش»، «و...» از مهم‌ترین آثار او هستند که نیومن طی حیات حرفه‌ای خود در آنها به نقش آفرینی پرداخته است. او در سال ۱۹۸۷ جایزه اسکار بهترین بازیگر نقش اول مرد را برای بازی در فیلم «رنگ پول» به دست آورد. پل نیومن بیست و ششم سپتامبر ۲۰۰۸ میلادی بر اثر ابتلا به سرطان ریه در هشتاد و سه سالگی درگذشت.

دژاوو

خونین‌ترین جنگ داخلی اروپا

مبارزه با برخی ارکان غیرپاسخگوا مابنفوذ همچون کلیسا، ملاکان بزرگ و افسران عالی‌رتبه ارتش دیدند و به انجام اصلاحات همت گماشتند. با اینکه به نظر می‌رسید روند اصلاحات در جمهوری اسپانیا سیر درست و مطابق با خواست اکثریت مردم را طی می‌کند، اما پس از مدتی قدرت گرفتن احزاب چپ در دولت، رنگ خطر برای قدرت‌های اروپایی به صدا درآورد.

مبارزه با برخی ارکان غیرپاسخگوا مابنفوذ همچون کلیسا، ملاکان بزرگ و افسران عالی‌رتبه ارتش دیدند و به انجام اصلاحات همت گماشتند. با اینکه به نظر می‌رسید روند اصلاحات در جمهوری اسپانیا سیر درست و مطابق با خواست اکثریت مردم را طی می‌کند، اما پس از مدتی قدرت گرفتن احزاب چپ در دولت، رنگ خطر برای قدرت‌های اروپایی به صدا درآورد.

کم‌کمنسیه شوروی در برابر نژاد آلمان نازی و ایتالیا

وقتی فرانسیسکو فرانکو زنرال شورشی ارتش اسپانیا تصمیم به قلع و قمع جمهوری خواهان گرفت موضوع اکثر قدرت‌های جهانی - منهای اتحاد جماهیر شوروی، آلمان نازی و ایتالیا - نه‌ل‌نه‌عسلیه این تصمیم بود که خود پیادست بیشتر به نفع فرانکو تمام شد تا جمهوری خواهان. ۸۱ سال پیش در چنین روزی، برابر بیست و ششم ژانویه ۱۹۳۹ میلادی، بندر بارسلون به تصرف نیروهای مشترک زنرال فرانکو و ارتش ایتالیا درآمد؛ اتفاقی که باید آن را مهم‌ترین نقطه عطف وضعیتی که در تاریخ سیاسی معاصر جهان از آن با عنوان «جنگ داخلی اسپانیا» یاد شده است، قلمداد کرد. در این جنگ اتحاد جماهیر شوروی جانب جمهوری خواهان را داشت و آلمان نازی و ایتالیا نیز از ملی‌گرایان فاشیست تحت امر فرانکو حمایت می‌کردند؛ که این تفاوت که به دلیل بُعد مسافت و مشکلات عدیده داخلی، شوروی نهایتاً نتوانست نقش متحدی قابل توجه را برای اسپانیایی‌های طرفدار حکومت جمهوری بازی کند. اما از آن سو آلمان و ایتالیا سبیل کمک‌های نظامی را روانه اردوگاه زنرال فرانکو می‌کردند. کودتای فاشیست‌های اسپانیا پیرامون دولت جمهوری و برآمده از رأی مردم در سال‌های پایانی دهه ۴ میلادی چنان بر افکار عمومی دنیا تأثیر گذاشت که بسیاری از آزادی خواهان جهان با دست خالی و تنها برای دفاع از آرمان آزادی برای پیوستن به صفوف جمهوری خواهان راهی اسپانیا شدند. اما در نهایت این ماشین جنگی مهیب فرانکو و هم‌پیمانانش بود که فصل نهایی داستان جنگ داخلی اسپانیا را رقم زد و این نبرد داخلی خونین پس از به جای گذاشتن بیش از یک میلیون کشته با شکست جمهوری خواهان به پایان رسید.

صدونود و هفت سال پیش در چنین روزی، برابر بیست و ششم ژانویه ۱۸۲۳ میلادی، ام‌وار دجنر پرتش انگلیسی و مبدع عمل واکنسیناسیون، معروف به پدر درگذشت. او با استفاده از بیماری آبله گاوی، موفق شد سرمی برای پیشگیری از ابتلا به آبله انسانی بسازد. عمل واکنسیناسیون تاکنون بیش از هروش درمانی دیگری جان انسان‌ها را از مرگ نجات داده است.

معما

نقطه پایان استیلا عثمانی در اروپا

اگر قرار باشد برای دوران ظفرمندی عثمانی‌ها در خاک اروپا نقطه اوجی قابل شویم، آن بی‌شک با ظهور و جلوس سلیمان یکم ملقب به سلطان سلیمان قانونی بر تخت سلطنت این امپراتوری عظیم و بزرگ ماس و هم‌زمان است. سلیمان قانونی تلاش ناموفق جدش سلطان محمد دوم را برای گسترش خاک امپراتوری از سمت سرحدات غربی با اشغال شهر بلگراد به منصفه ظهور رساند. او حتی از آن نیز جلوتر رفت و با تصرف مجارستان در ۱۵۲۶ میلادی، مرزهای کشورش را تا عمق قاره اروپا گسترش داد. در دوران سلطان سلیمان و برخی اخلاف او، مناطقی که اکنون ذیل کشورهایی چون مجارستان، بوسنی و هرزگوین، کرواسی، رومانی و لهستان تعریف می‌شوند به خاک امپراتوری عثمانی ضمیمه شدند، اما ناگفته پیداست چنین نبود که این مناطق طی سالیان و زیر پرچم امپراتوری، همواره در آرامش و فرمانبرداری مطلق قرار داشته باشند. هزیننه‌ای که ترکان عثمانی برای حفظ قلمروی خود در خاک اروپا متحمل شدند چیزی نبود جز جنگ‌های تمام ناشدنی با خاندان‌های مختلف این قاره که دست به دست شدن برخی سرزمین‌ها از تبعات ناگزیر آن طی ۲۰۰ سال بود. اما از جایی به بعد، با افول قدرت امپراتوری دوره پس دادن قلمروهایی که سلاطینی چون سلیم یکم، سلیمان یکم، سلیم دوم، مراد سوم، محمد سوم، و... با خون دل فتح کرده بودند آغاز شد. اگر سر آغاز پیشروی امپراتوری عثمانی در خاک اروپا را فتح بلگراد از جانب سلیمان قانونی به شمار بیاوریم، سر آغاز عقب‌نشینی کامل از آن را نیز باید در نبرد «زنتا» به سال ۱۶۹۷ میلادی جست و جو کنیم که طی آن ترکان عثمانی یکی از مهلک‌ترین شکست‌های خود در خاک اروپا را در نبرد با ارتش امپراتوری هابسبورگ (اتحاد اسپانیا، هلند، اتریش) متحمل شدند. در پایان این جنگ که آن نقطه عطف سری جنگ‌های معروف و طولانی مدت در خاک اروپا با عنوان «جنگ بزرگ عثمانی» یا «جنگ اتحاد مقدس» قلمداد کرده‌اند، سطره این امپراتوری بر سرزمین بوسنی پس از دو قرن به پایان رسید. ضعف دربار عثمانی - که پیش از هر چیز ناشی از بر تخت نشستن سلاطین نالایق و افتادن افسار اداره حکومت به دست زنان و خواجه‌گان حرم‌سرا بود - شرایطی را رقم زد که این امپراتوری بزرگ پس از دو قرن سطره بی‌چون و چرا بر بخش اعظمی از خاک اروپا، ۳۲۱ سال پیش در چنین روزی، برابر بیست و ششم ژانویه ۱۶۹۹ میلادی، با امضای «پیمان کارلوویتز»، بوسنی و هرزگوین، کرواسی، بخش بزرگی از مجارستان و لهستان، جنوب یونان و بخش غربی رومانی را به امپراتوری هابسبورگ واگذار کرد.

هزار و شصت و یازده سال پیش در چنین روزی، برابر بیست و ششم ژانویه ۴۰۰ میلادی، آتتلا از بهرمان نامدار قوم هون در مجارستان کنونی به دنیا آمد. آتتلا که یکی از بزرگ‌ترین امپراتوری‌ها را در اروپا از رود دانوب تا اورال داشت، در زمان حکمرانی از سرسخت‌ترین دشمنان امپراتوری روم به شمار می‌رفت. در بیشتر کشورهای اروپایی آتتلا نماد بی‌رحمی است، اما در فرهنگ ترک‌ها و مجارها او قهرمان است.

جدول

Table with 15 columns and 15 rows for a crossword puzzle. The numbers 1-15 are listed in the top row and on the right side. The grid contains black squares indicating non-letter positions.

افقی ۱- واحد شمارش غذا- رمانی نوشته ایوان تورگنیف روسی ۲- اشعه فرابنفش- گرم روده- نیم ساعت! ۳- کشاورز- شهری در گیلان- خوردنی دردناک ۴- شهر نیروگاهی مازندران- آرمگاه پروین اعتصامی- سرزنش کردن- دانشمند ۵- حرف دهن- کجی- انواع گیاهان علفی خوراکی- خطکش مهندسی- کانون دایره ۶- شهر فولاد صفاهان- جدید- صدویازده ۷- نام ادگار پنقاش و امپرسیونیست فرانسوی است- بالای کشتی- حرف نفی عرب- آرواره ۸- حق الشرب- پیرویین سلول‌های زنده ۹- اسم آذری- رخنه اینترتی- پدر شعر نو- زمین آماده برای کشت ۱۰- شیر ترشیده- باران اندک- اسم گذاشتن ۱۱- بین- عید ویتنامی‌ها- نوعی زردآلو- عنصر شیمیایی ۱۲- سرگرد قدیمی- مخفف آتکه- آفت نباتی- شتر ۱۳- دسته‌وصف- از شهرهای لرستان- برجستگی ته‌کشش فوتبال ۱۴- یک‌ویک- صفحه‌نمایش رایانه- مسیحی ۱۵- کنایه‌از پنهان کردن- داوری بی‌هوشی

Small crossword puzzle grid with numbers 1-15 and letters filled in.

عمودی ۱- گردش جمعی- تیم فوتبالی در برزیل ۲- پدر شعر فارسی- سرژیب نیروی دریایی ۳- گوشت گیاهی- میلیون در صنعت برق- آهنگر شاهنامه ۴- از اقمار مشتری- انگشت شهادت- جفت ماده- ترک استخوان ۵- رقیبان- دست نخورده- مخفف داداش ۶- تصدیق روسی- زمین کشاورزی- استخوان پاشنه پا ۷- درس کشیدنی- اسب اصیل- جاری و نافذ ساختن حکم ۸- پرخور- ترمز چهارپا- پول ژاپن- شاخه‌ای از ورزش کاراته ۹- عالم مادی- وزیر فرعون- انگبین ۱۰- شهر غله تهران- شرف- لخت ۱۱- باتری- همراه جلد در سوختن- حنا ۱۲- چاشنی غذا- نفس- دست‌ها- واحد بازی تنیس ۱۳- فعال و کارآمد- سلاح صبور ۱۴- این‌گونه در گویش مازندرانی ۱۴- سر باز زدن- خشکی مزاج ۱۵- شهری در ژاپن- جانشین هنرپیشه اصلی در صحنه‌های خطرناک

رئست همیگونی، نویسنده شهر آمریکایی در سنگر جمهوریخواهان اسپانیایی - ۱۹۳۸